

גליון מס' 50 ■ אלול תשנ"ח ■ ספטמבר 1998

יוצא לאור ע"י ועדת האתיקה שלייד ועד מחוז ת"א בלשכת עורכי הדין ■ העורך: עו"ד עמוס נצר
המערכת: דניאל פריש 10, תל-אביב 64731

חברות וחברים,

הנדון: אתיקה ועורכי דין צעירים

בעקבות פרשיות שונות שקיבלו פרסום ציבורי נרחב התפרסמו כתבות שענינן עורכי דין צעירים. מכתבות אלה ניתן היה לקבל רושם על קיומם, כביכול, של ערכים אתיים בלתי נאותים אצל ציבור רחב של עורכי דין צעירים.

ראיתי לנכון להדגיש כי מבדיקת התלוונות הנדונות בועדת האתיקה לא ניתן ללמוד על כך שעורכי דין צעירים פועלים באופן אתי פחות מעורכי דין ותיקים. רוב רובם של עורכי הדין הצעירים פועלים על פי ערכים ראויים של אתיקה. אכן, כפי שצינתי בעבר, המצב הכלכלי וריבוי עורכי הדין מולידים תופעות בלתי רצויות – אך אין לומר כי תופעות אלה הן נחלתם של עורכי דין צעירים דוקא.

גם אם קיימים עורכי דין שהצטרפו רק לאחרונה ללשכה ושהמטרה מקדשת אצלם את האמצעים הבלתי-נאותים – הם מהווים מיעוט מבוטל. מרבית עורכי הדין הצעירים פועלים במקצועיות, בחריצות ותוך שמירה על כללי האתיקה. עורכי דין צעירים רבים אף מבקשים לפעול ולסייע ללשכה במילוי תפקידיה גם בתחום האתיקה מתוך הכרה בחשיבותה.

הגם שיש, לדעתי, להרחיב את לימוד דיני האתיקה ולהפכם למקצוע חובה באוניברסיטאות ובמכללות השונות, יש להמנע מלהטיל צל על ציבור שלם בגין מעשיהם של מעטים.

שלכם,

אלקס הרטמן, עו"ד
יו"ר ועדת האתיקה

עורך-הדין והלקוח –

הניתן להחתים לקוח על תצהיר באמצעות מכשיר הפקסימליה?

השאלת-א:

1. עורך-דין מתייחס למקרה יוצא דופן שבו הוא מטפל אישית בלקוח ומכיר את חתימתו ממסמכים ותצהירים קודמים המצויים במשרדו.
2. המדובר על מקרה ספציפי ודחוף שבו יש צורך בהגשה מיידית של תצהיר התומך בבקשה דחופה לביהמ"ש – וזאת כשעורך הדין יצר קשר טלפוני עם לקוחו ויודא כי אכן הלקוח הוזהר כדין והבין במלואו את תוכן התצהיר ומשמעותו.
3. עורך-הדין אמור לקבל את המסמך החתום באמצעות מכשיר הפקס.

4. השאלה היא כמובן האם ניתן לאשר את הפעולה האמורה.

עמדת ועדת האתיקה:

1. הועדה מצאה לנכון להעביר את השאלתא גם לחוות דעת הועד המרכזי של לשכת עוה"ד.
2. הועד המרכזי דן בשאלתא לאחר שקיבל את המלצת ועדת האתיקה שלידו לגביה.
3. עמדת הועד המרכזי הינה כי על יסוד פרק ב' לפקודת הראיות [נוסח חדש] תשל"א–1971 עורך-דין המאשר כי הלקוח חתם בפניו פירושו שהלקוח ניצב בפני עורך הדין ועל כן עליו לחתום בפניו ואי אפשר להחתים לקוח על תצהיר באמצעות מכשיר הפקסימליה.

(20782)

מהן זכויותיו (בנושא שכר טרחה) של עורך דין כלפי כונס נכסים שהתמנה ללקוחות עורך הדין?

העובדות:

1. עורך-דין טיפל עבור חברה מסוימת בגביית כספים בגין שיקים שניתנו לה ע"י לקוחות ושלא כובדו ע"י הבנק.
2. עוה"ד פתח תיק הוצ"פ כנגד החייבים אולם טרם קיבל שכר טרחת עו"ד שכן סיכם עם החברה הני"ל כי לכשיגבה כספים מהחייבים יקבל את שכרו.
3. בשלב מסוים התמנה לחברה כונס נכסים זמני אשר ביקש מעוה"ד להעביר אליו את כל תיקי החברה שהיו בטפולו כאמור.
4. כשהעביר עוה"ד לכונס תיק אחד שבו היתה גם בקשת רשות להתנגד הודיע לו הכונס כי באשר לשכר טרחתו דינו כדין כל נושה.
5. לדברי עוה"ד הסיכוי לקבלת כספים המגיעים לו כשכר טרחה שואף לאפס.
6. עורך הדין פנה לועדה ושאל מספר שאלות כדלקמן:
 - א. האם עליו להעביר את כל תיקי החברה לכונס ללא קבלת שכר טרחה?
 - ב. האם כשגבה חלק מהכספים בתיקים הוא רשאי להעבירם לעצמו כשכר טרחה המגיע לו או את חלקם?
 - ג. האם בכל שלב ניתן להוציא מעורך דין את התיקים שפוטלו מבלי שיקבל תמורה על הפעולות שפעל בהם?
 - ד. האם הוא רשאי בעתיד לערוך הסכם עם הלקוח לפיו במקרה שהאחרון יקח את התיק ממנו יהיה זה בתנאי שיתן לעורך הדין את כל שכר הטרחה המגיע לו כתנאי להעברת התיק לעו"ד אחר?

עמדת ועדת האתיקה:

- א. לשאלה א' – על עוה"ד לפעול עפ"י הצו שניתן בביהמ"ש והממנה את הכונס ומגדיר את סמכויותיו. במידה ואין התייחסות בצו לשאלת שכה"ט, או אז יש מקום לבחון זכויותיו בהתאם לאמור בסעיף 88 לחוק לשכת עוה"ד תשכ"א–1961 תוך שימת לב לשאלה של מי המסמכים והתיקים שבידו, האם הם של החברה או של הכונס, שהרי אז אין כלל תחולה לסעיף 88 הני"ל.
 - ב. לשאלה ב' – כספים שנגבו על ידיו עד לצו שממנה את כונס הנכסים לחברה, מהווים שכ"ט המגיע לו כדין. מה שלא מהווה שכ"ט הוא כספי לקוח – החברה ובקשר לכך יש לפעול ולהעביר כספים אלה בהתאם לדיני הכינוס ולצו ביהמ"ש.
 - ג. לשאלה ג' – השאלה הינה כללית והתשובה עליה תלויה בנסיבות כל מקרה ומקרה בהתאם להוראות הדין ובכלל זה סעיף 88 לחוק לשכת עוה"ד תשכ"א–1961.
 - ד. לשאלה ד' – התנייה, כמתואר על ידי השואל, עלולה לעמוד בסתירה לדין הקיים, בעיקר לאור ביטול כלל 27 לכללי לשכת עוה"ד (אתיקה מקצועית) תשמ"ו–1986.
- עוד הוסיפה ועדת האתיקה כי יש לתת את הדעת גם על השאלה אם התנייה כזו אינה עומדת בסתירה

לחוק החוזים ולחוק יסוד כבוד האדם וחירותו. ההכרעה בשאלה מהבחינה האתית תלך בעקבות ההכרעה בשאלה מבחינת הדין הכללי ומבחינה זו התשובה אינה מצוייה במישור האתי.

(21423)

עורך-הדין ובית המשפט – שימוש שלא כדין בתעודת עורך-דין בביהמ"ש

העובדות:

1. נשיא בימ"ש השלום בת"א והמרכז הפנה לועדה תלונה נגד עורך-דין על כך שנתן בידי פקידתו את תעודת עורך הדין שלו שלא נשאה תמונתו ופקידתו ניסתה להכנס בשער הכניסה של ביהמ"ש במסווה של עורך דין תוך הצגת תעודת עוה"ד המעבד.
2. התעודה הוחרמה וכאמור הופנתה תלונה כנגד עוה"ד.
3. עוה"ד הנילון טוען בתגובתו כי רק עם קבלת התלונה התברר לו כי פקידתו עשתה שימוש שלא כדין בתעודת עורך הדין שלו (שהיא אגב משנת 1994).
4. עוד טוען עוה"ד כי פקידתו לא הודיעה לו מעולם ולא דיווחה לו כי עשתה שימוש בתעודתו.
5. לדבריו הוא נתן לה את תעודתו לבקשתה שהרי היא חייבת להציג תעודה במקרה של הזמנת תיק בביהמ"ש עבורו כשיש צורך להשאיר תעודה מזהה בארכיונים שונים כדי לקבל תיקים לצרכי צילום.
6. השימוש שנעשה ע"י פקידתו לא היה בידעתו והוא כאמור התיר להשתמש בתעודה רק לשימוש הנקוב לעיל. בעקבות האירוע פוטר עוה"ד את הפקידה שכן לא קיבל ממנה, לדבריו, כל הסבר מדוע עשתה בתעודתו שימוש שלא כדין.

עמדת הועדה:

1. בהתחשב בנסיבות המקרה ובהסברי עוה"ד מצאה הועדה לנכון שלא להגיש קובלנה לביה"ד המשמעתי נגדו ולהמליץ בפני ועד המחוז על גניזת התלונה.
 2. מבלי לפגוע באמור לעיל מצאה ועדת האתיקה לנכון להורות לכלל ציבור עוה"ד כי ניתן אכן לצייד את פקידת המשרד במכתב בציון מסי' תעודת הזהות שלה המופנה לביהמ"ש או למחלקה מסויימת של ביהמ"ש תוך פירוט השירות המתבקש להעניק לה.
- כמו כן מתבקשים בזאת חברינו עורכי הדין שלא לתת לפקידתם, לכל מטרה שהיא את תעודת עורך הדין שלהם.

(20483)

עורך-הדין, הלקוח ובית המשפט

השאלות:

1. עו"ד "א" מייצג חבר למקצוע (עו"ד "ב") בתביעה שהוגשה נגד עו"ד "ב" לביטול הסכמי מכר לרכישת מקרקעין שבוצעו על ידיו באמצעות חברה שבשליטתו (להלן "החברה").
2. חלק מהמקרקעין נשוא הדין נמכר ע"י החברה לצדדים שלישיים (להלן "הרוכשים") ואלו ערכו מעין עיסקת קומבינציה עם חברה קבלנית.
3. במסגרת בקשה למתן צו גילוי מסמכים ספציפי בתובענה מבקשות התובעות מעו"ד "ב" להציג את

הוריו כמבואר לעיל ומהו המותר והאסור בהקשר זה.

עמדת ועדת האתיקה:

- א. עוה"ד חב חובת נאמנות לזוג הקשישים שהם לקוחותיו והם אלה ששכרו את שירותיו. מאחר שהם מעוניינים לכאורה בהעלאת טענות המערערות את חוסנם הנפשי או בריאותם הנפשית הרי עוה"ד אינו רשאי לעשות זאת ואינו רשאי לייצג את הבן המבקש להעלות טענות אלה.
 - ב. אם עוה"ד סבור שלקוחותיו אכן מעורערים נפשית הרי אינו רשאי להמשיך ביועצן לייצגם בלא להעלות טענות אלה ונראה שבמצב דברים זה, עליו להתפטר והבן ישכור שירותיו של עו"ד אחר שיעלה טענות אלה במסגרת בקשה לאשפוז כפוי וכד'.
- (21322)

יחסי עורך-דין – לקוח – חסיון בעת מינוי כמנהל עזבון

השאלתא:

1. הפונה הינה עורכת-דין במשרד שבו גם אביה הינו עורך-דין.
2. במשרד נערכה צוואה נוטריונית לאלמנה. במסגרת השיחות בעת הכנת הצוואה דובר על עזבון בעלה המנוח בהקשר לקיום הצוואה.
3. בתיק המשרדי קיימת תרשומת ולפיה היא על האלמנה לשלוח למשרד את תעודת הפטירה של בעלה המנוח וכן את צוואתו וזאת כאמור לצורך הליכי קיום הצוואה.
4. את הצוואה האמורה של הבעל המנוח ראה עורך הדין שהוא אבי הפונה בביתה של הלקוחה אולם הוא סירב לטפל בקיומה וכלל לא נטל אותה.
5. כמה חודשים לאחר מכן נפטרה האלמנה (האשה) ועורכת הדין הפונה התמנתה למנהלת עזבונה.
6. בנה של המנוחה התעלם לאחר פטירתה מצוואת אביו והגיש לבית המשפט בקשה למתן צו ירושה ואכן קיבלו. על סמך צו הירושה שניתן אחרי מות האם תובע הבן כיום את עורכת הדין הפונה כמנהלת עזבון אמו המנוחה לשלם לו רבע מעזבון אמו (כנראה בטענה של רכוש משותף).
7. מאחר שבתיקי הפונה קיימת הערה בדבר קיום הצוואה של הבעל המנוח שואלת הפונה האם במסגרת התשובה לבית המשפט היא יכולה, בין השאר, להצהיר על קיומה של ההערה הנ"ל וכן לקבל תצהיר מאביה אשר ראה את הצוואה אולם כאמור אין לו עותק ממנה או שקיים כאן חסיון שבין עורך-דין – לקוח.
8. לדעת הפונה אין כאן חסיון שהרי הלקוחה נפטרה והיום בעצם כל היורשים הם הלוקחות. כמו כן נראה לה כי בהיותה מכהנת כמנהלת עזבון מוטלת עליה החובה לגלות לביהמ"ש את כל הפרטים הידועים לה כדי שאיש מהיורשים לא ייפגע.

עמדת ועדת האתיקה:

הועדה סבורה כי מאחר שהפונה מכהנת כמנהלת עזבון האם המנוחה אין מניעה כי תשתמש בפרטים שנמסרו לעורך הדין (אבי הפונה) ע"י המנוחה בהקשר לצוואת בעלה המנוח – וזאת לצורך הגנה על האינטרסים של העזבון.

(21636)

המסמכים אשר נערכו בין החברה ובין הרוכשים (להלן "החוזים"). דא עקא גם הרוכשים יוצגו בעיסקה זו ע"י עו"ד "ב"י" והרוכשים אינם מסכימים להתיר לעו"ד "ב"י" להציג את החוזים.

4. ביום 10.6.98 ניתן ע"י ביהמ"ש צו המחייב את עו"ד "ב"י" להשיב תוך 7 ימים האם הוא מוכן להציג החוזים – שאם לא כן על התובעות להגיש לצורך כך בקשה לביהמ"ש. מרוח דברי ביהמ"ש עולה כי הוא סבור שהחוזים רלבנטיים למשפט וסביר להניח כי אם אכן תוגש בקשה מעין זו היא תיענה בחיוב. עוד הוסיף ביהמ"ש וציין כי אם אכן תוגש הבקשה ותתקבל היא הדבר מלווה בצו להוצאות.
 5. מאחר ובהוצאות, אם ותטלנה, יהא על עו"ד "ב"י" לשאת בהן ומאידך חזקה על עו"ד "ב"י" הוראת הסירוב של לקוחותיו (ה"רוכשים"). לכן מבוקש ע"י עו"ד "א"י" להנחותו האם למרות הוראת הרוכשים לעו"ד "ב"י" רשאי עו"ד "ב"י" להציג מסמכים אלו על סמך צו ביהמ"ש שיושג בהסכמה.
- למען הסדר הטוב מצוין עו"ד "א"י" כי בעיסקת הקומבינציה בין הרוכשים לקבלן לא היו הרוכשים או הקבלן מיוצגים ע"י עו"ד "ב"י".

עמדת ועדת האתיקה:

1. יש להצטער על כך כי מרשו של עו"ד "א"י" (דהיינו עו"ד "ב"י") ראה לייצג את הרוכשים בעיסקה בה היה לו ענין אישי, וזאת בשל שליטתו בחברה שהיתה הצד שכנגד לעיסקה. הפסול האתי הזה – הוא מקור ה"קושי עתה".
 2. בכל מקרה, אם החברה היתה צד לעיסקה, אזי היא רשאית להציג את המסמכים עליהם חתמה אם היא מעוניינת בכך.
- ניתן להודיע לרוכשים שאם ירצו למנוע הצגת המסמכים עליהם לפנות בבקשה מתאימה לביהמ"ש.
- (21777)

עורך-הדין והלקוח – חובת הנאמנות

העובדות:

1. לעורך-דין פנה זוג קשישים על-מנת שייצגם בתביעת בנק נגדם בעילה של ערבות לחוב עליו חתמו בכתב ערבות.
2. המדובר על סכום גבוה במיוחד שאפילו יממשו את כל נכסיהם וי"יזרקו לרחוב" לא יכוסה החוב של החייב העיקרי. לזוג עצמו יש טענות מספר כנגד תקפות וכשרות חתימתם.
3. מעיון בתצהיר שהוגש ע"י עו"ד קודם אשר טיפל בזוג הקשישים הועלתה גם טענה נוספת דהיינו שהזוג אינו מצוי בקו הבריאות המנטלית שהרי אחרת לא ניתן להסביר את חתימתם על כתב ערבות לחוב עתק ללא כל בטחונות ותוך סיכון כל רכושם.
4. בנם של הזוג אישר בפני עוה"ד הפונה כי הוא שוקל אפשרות של אשפוז כפוי על אחד מבני הזוג ובאשר לבן הזוג האחר ברצונו להפנותו לסיוע ולקבלת טיפול.
5. הבן פנה לעורך הדין וביקשו לייצגו בבקשה למינויו כאפוטרופוס על הוריו.
6. עוה"ד שואל האם הוא רשאי לייצג את הבן לטובת

יחסי עורך-דין – לקוח – חסיון

העובדות:

לועדה פנתה עורכת דין וביקשה את חוות דעתה בענין הבא:

1. לפני כשנה טיפלה עורכת הדין, לבקשת לקוח, בניסוח חוזה למכירת מגרשו עפ"י הנתונים שמסר לה. בסופו של דבר נחתם חוזה עם קונה, אולם החתימה לא נעשתה במשרד עורכת הדין ואין לה העתק מהחוזה וגם אין היא מטפלת עבור הלקוח בעניני מס שבו.
2. למיטב ידיעת השואלת נוסח החוזה שנחתם כאמור דומה לנוסח שהוכן על ידיה עבור הלקוח (המוכר) והוא ככל הנראה השתמש בחישוב הפנימי של מס שבו שהוכן בזמנו על ידיה כטייטה עוד בטרם התקשר הלקוח בעיסקה עם קונה כלשהו. בגין עבודתה זו קיבלה השואלת שכר טרחה מהלקוח.
3. לאחר חתימת החוזה ביקש הלקוח (המוכר) מעורכת הדין וכן הקונה (שלא היה לקוחה) להחזיק עבור השניים בנאמנות כספים ולאחר זמן מה הורה לה הקונה בכתב לשחרר את כספי הפקדון של הלקוח (המוכר).

4. במשרד השואלת התקבלה דרישת שלטונות מס שבו עפ"י סמכותם מכס סעיף 96 לחוק מס שבו מקרקעין למסור להם כל מסמך הנוגע למכירת הזכות הנ"ל שנערכה בין הלקוח לבין הקונה.

5. עורכת הדין סבורה כי המסמכים שבתיקי משרדה, הגם שאינם כוללים את חוזה הרכישה והדיווח למס שבו נתונים תחת חסיון של יחסי עו"ד-לקוח ואין היא מוסמכת למסור מסמך כלשהו מהתיק ללא נטילת רשות לכך מהלקוח מראש ובכתב.

6. יחד עם זאת ולאור הוראות סעיף 96 לחוק מס שבו מקרקעין מוקנית למנהל מס שבו הסמכות לדרוש "מכל אדם" את המסמכים האמורים ומכאן פנייתה לועדה בנושא זה.

עמדת ועדת האתיקה:

הועדה סבורה כי בניסבות מקרה זה ובהנחה כמובן שמכלול העובדות שהוצג בפניה היוו מדוייק תוכל עורכת הדין להודיע לשלטונות מס שבו כי אין בידיה עותק החוזה וכי לא טיפלה בעיסקה.

כמו כן סבורה הועדה כי על עורכת הדין להפנות את שלטונות מס שבו לאותו עורך-דין אשר טיפל בעיסקה לרבות הדיווחים למס שבו וכיו"ב.

(21681)

"טרום מתמחה" ומעמדו בלשכת ההוצאה לפועל

העובדות:

1. בהליך של חקירת יכולת התייצבה טרום מתמחה בפני ראש ההוצל"פ כשהיא מצוידת במכתב של עורך הדין אצלו היא עובדת המופנה לכב' ראש ההוצל"פ ומבקשו להתיר לה לחקור חייב בהליך של חקירת יכולת.

2. כב' ראש ההוצל"פ קבעה בפרטיכל תיק ההוצל"פ כי לדעתה הופעת "טרום המתמחה" בפניה עומדת בניגוד להוראות חוק לשכת עוה"ד.

3. בתשובת עוה"ד המעביד לועד האתיקה בעקבות פניית ראש ההוצל"פ לועדת האתיקה נטען כי קיימת תופעה נפוצה ומושרשת כי במסגרת הליכי חקירת יכולת מופיעים לא רק מתמחים אלא גם טרום מתמחים ובאם אכן יש פגם בכך מן הראוי כי ועדת האתיקה תתריע על כך ותפנה תשומת לב עורכי הדין לנושא.

עמדת ועדת האתיקה:

א. כעולה מהוראות סעיף 37 לחוק לשכת עוה"ד הרי בששת החודשים האחרונים לתקופת התמחותו רשאי מתמחה לייצג את שולחי מאמנו בבית משפט השלום ובלבד שהמאמן יהיה נוכח בביהמ"ש או שביהמ"ש הרשהו להמשיך בייצוג אף בהעדר המאמן.

ב. נמצאנו למדים אפוא כי לא ניתן לאפשר למי שאינו מתמחה להופיע ולייצג את משרד עוה"ד בהליכים בבימ"ש השלום (לרבות לשכת ההוצל"פ שהינה אורגן של בית המשפט).

ג. במקרה הספציפי נשוא פניית ראש ההוצל"פ אין המדובר כלל על מתמחה ועל כן אפילו תצויד טרום המתמחה בכתב בקשה להתיר לה לחקור בחקירת יכולת אין הדבר אפשרי לאור נוסח החוק.

(21502)

עורך-הדין ופרסומת אסורה

העובדות:

1. ביום 13.1.98 פורסמה כתבה בעתון יומי בשפה הרומנית כשבה צויין שמו ותוארו של הכותב כעורך דין ועורך מדור שבו מוזמנים הקוראים של העתון "הרוצים ומעוניינים לדעת עניניהם המשפטיים כגון עריכת צוואות, עריכת נישואים שיקבלו אישור משרד הפנים, עניני שכירות דירות וכו'" – מוזמנים לפגישה עם עורך הדין במועד מסוים, במועדן שבכתובת מסוימת בת"א.

2. ועדת האתיקה שיגרה לעורך הדין האמור תלונה בגין תוכן הכתבה הנוגד לכאורה את כללי האתיקה המקצועית.

עורך הדין השיב לועדה כי פעולתו האמורה הינה במסגרת עזרה לעולים. באשר לפגישה שהזמין את קוראיו הרי כוונתו הייתה להושיט סיוע משפטי לנזקקים מחוסרי אמצעים וכן ליידע את הקוראים על מבצעים שונים שהתאחדות עולי רומניה מקיימת ובמיוחד לגבי חוג הפנסיונרים בת"א. עוד ציין הנילון כי הוא מעורב בפעילות נמרצת באותה התאחדות וכן כסופר בקרב העליה הרומנית מזה עשרות שנים כשהוא מקפיד, לדבריו, על שמירת כללי האתיקה.

עמדת ועדת האתיקה:

הועדה סבורה כי בפרסום הכתבה היה משום פרסומת אסורה בניגוד להוראות סי' 55 לחוק לשכת עוה"ד תשכ"א–1961 ולכללי לשכת עוה"ד (אתיקה מקצועית) התשמ"ו–1986 מס' 6 ו-7.

בהתחשב בגילו המתקדם ובמצב בריאותו של עוה"ד מצאה הועדה לנכון שלא להעמידו לדין משמעתי אלא הסתפקה בגניזת התלונה תוך הערה כי יימנע בעתיד מפרסומת אסורה כפי שנעשה בכתבה נשוא התלונה.

(21103)

מהן חובותיו של עורך-דין המתמנה כבורר ומהו הדין כשלא עמד בהן

הכרעת דין

א. פרטי העובדות כפי שהובאו בקובלנה

1. בין המתלוננת, לעו"ד התגלעה מחלוקת שהגיעה לבירור בפני הקובל.
2. בהסכמת הצדדים, הועברו המחלוקות שביניהם להכרעת בורר והקובל מינה את הנאשם כבורר בין הצדדים. המתלוננת אף הפקידה בידי הקובל שטר חוב להבטחת פרעון כל סכום שייפסק נגדה ע"פ פסק הבורר.
3. למרות שהנאשם מונה כבורר כבר בינואר 1995, הוא לא עשה מאומה: לא הזמין את הצדדים, לא קיים את הבוררות ומאידך גיסא אף לא הודיע על סירוב לכהן כבורר במחלוקת בין הצדדים. כתוצאה מכך לא הוכרע הסכסוך עד מועד הגשת הקובלנה.
4. למרות שנדרש, לא הגיב הנאשם על פניות הקובל לגופן או בכלל.

על כן הואשם הנאשם בעבירות הבאות:

1. עבירות על סעיפים 53 ו-161(1) לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961 (להלן: "חוק לשכת עורכי הדין").
2. עבירות על סעיף 361(3) לחוק לשכת עורכי הדין.

ב. מינוי הנאשם כבורר

על פי האמור בקובלנה, הנאשם מונה כבורר בינואר 1995. המתלוננת טוענת, בניגוד למצוין בקובלנה, כי הנאשם מונה כבר בשנת 1994. חיזוק לעדותה נמצא בעדות מזכירת ועדת האתיקה של הקובל, אשר העידה בתצהירה ובפני בית הדין כי הנאשם מונה בספטמבר 1994. המתלוננת טוענת כי למרות שהנאשם מונה בספטמבר 1994, הוא שלח לה את מכתבו הראשון רק ב-22.5.95.

אי קיום הבוררות

לאחר שהפקידה המתלוננת את שטר החוב בידי הקובל, שלח לה הנאשם מכתב מיום 22.2.95 (ת/1), בו ציין כי הוא פונה אל המתלוננת ואל עו"ד אם כי באיחור, על מנת לנסות ולקדם את ענין הבוררות. הנאשם הציע במכתבו כי עו"ד תגיש לנאשם ולמתלוננת את טענותיה בצירוף המסמכים הרלבנטים, המתלוננת תגיב על כך תוך מספר ימים ולאחר מכן תזומן ישיבת בוררות. לדברי המתלוננת, לאחר עשרים יום היא פנתה טלפונית לנאשם וסיפרה לו כי טרם קיבלה את המסמכים מעו"ד. הנאשם מסר לה כי עו"ד ביקשה דיחוי.

ב-7.2.95 שלחה המתלוננת מכתב לנאשם (ת/2) בו היא מוחה על העיכוב בטיפול בתיק.

אין זה ברור כיצד מכתבה של המתלוננת נשלח לפני מכתבו של הנאשם, אמנם המתלוננת ציינה כי נשלח ב-22.2.95 ורמזה כי יש סיכוי שהנאשם כתב את מכתבו מוקדם יותר ושינה את התאריך על מנת שייראה כאילו

נשלח מאוחר יותר, אך אין יסוד לטענה שכזו, מה גם שהיא עומדת בניגוד לכל אינטרס של הנאשם, שמצידו מעוניין ודאי להראות כי שלח את המכתב מוקדם ככל האפשר. לפיכך, כפי הנראה חל שיבוש בתאריך המצוין במכתבה של המתלוננת.

בכל אופן, הנאשם לא הכחיש את קבלת המכתב מהמתלוננת.

ב-22.2.95 שלחה המתלוננת מכתב שני לנאשם (ת/3) בו היא חוזרת על בקשתה כי יורז את הטיפול בעניינה, במיוחד לאור מצבה הכלכלי הקשה.

ב-10.5.95 שלחה המתלוננת מכתב נוסף אל הנאשם (ת/4) בו היא מגיבה על מכתבו מה-22.2.95. במכתב זה היא מציינת כי למרות שהנאשם אמר לה שעו"ד ביקשה דחייה בהגשת המסמכים, המתלוננת מעולם לא קיבלה העתק של הבקשה או כל הודעה אחרת בנדון.

המתלוננת מוסיפה כי המכתב נשלח תשעה חודשים לאחר שהפקידה אצל הקובל שטר חוב להבטחת פרעון הסכום שייפסק על ידי הבורר, וכי היא לא צפתה כי העניין יימשך זמן כה רב. לבסוף, המתלוננת שוב מדגישה את החשיבות שהיא מייחסת לטיפול המהיר בעניינה, ומבקשת לדעת מה בכוננת הנאשם לעשות בנדון.

המתלוננת טוענת כי התקשרה אל הנאשם פעמיים או שלוש, אך ליתר בטחון שלחה לו גם מכתבים.

לדבריה, הנאשם מעולם לא זימן אותה לישיבה אצלו, אלא רק התקשר אליה פעם אחת לומר כי מונה כבורר ואחר כך הגיע המכתב ממנו.

הנאשם טוען כי המתלוננת התקשרה אליו אולי פעם אחת, אך גם הוא התקשר אליה מספר פעמים.

הנאשם מודה כי לא הוציא הזמנות לדיון ולא קיים ישיבות בוררות אך לטעמו יש סיבות לכך.

הנאשם טוען כי המתלוננת לא המציאה לו את המסמכים שהתבקשה להמציא לו במכתבו מיום 22.2.95 (ת/1). לדבריו, הוא פנה בכתב ובעל פה מספר פעמים גם למתלוננת וגם לעו"ד וביקש מסמכים או כל הומר שעל פיו יוכל להכריע בבוררות. הוא ידע את פרטי הסכסוך ומכאן גם את החומר הדרוש לו משום שהוא פוגש את עו"ד לעתים קרובות.

הנאשם הציג מכתב שלטענתו שלח למתלוננת ולעו"ד ביום 16.5.95 (נ/1 ו-נ/2). במכתב זה הוא מצייין כי טרם קיבל את המסמכים שדרש והוא מבקש כי הצדדים יזדרזו לשלוח לו אותם על מנת שיוכל לקדם את הבוררות. המתלוננת מכחישה את קבלת המכתב, ועו"ד לא באה לדיון. הנאשם לא הציג אישור מסירה של המכתב.

עו"ד השיבה לו כי המתלוננת לקחה את התיק המשפטי ולכן אין לה מה לתרום לו. המתלוננת, לעומת זאת, טענה כי קיבלה מעו"ד תיקים ריקים ולכן גם לא אין את החומר המבוקש. הנאשם טוען כי כשהמתלוננת התקשרה אליו והתלוננה על כך שקשה לה לקבל את העתקי החומר מעו"ד, הוא הודיע לה כי עו"ד מחוייבת להמציא לה

ג. סקירת המצב המשפטי:

אי קיום הבוררות

סעיף 53 לחוק לשכת עורכי הדין קובע כי: "עורך דין ישמור על כבוד המקצוע של עריכת דין וימנע מכל דבר העלול לפגוע בכבוד המקצועי".

סעיף 161(1) לחוק לשכת עורכי הדין קובע כעבירת משמעת "הפרת הוראה מהוראות הסעיפים 53 עד 60 או של דין אחר המטיל חיוב או איסור על עורך דין בקשר למקצועו".

במקרה שלפנינו, בו מדובר בבורר הנאשם בכך שהזיח את תפקידו, אין להתעלם מהוראות חוק הבוררות, תשכ"ח-1968 (להלן: "חוק הבוררות"). אפשר אף לראות בחוק הבוררות משום "דין אחר המטיל חיוב או איסור על עורך דין בקשר למקצועו", כאמור בסעיף 161(1) לחוק לשכת עורכי הדין.

סעיף 30 לחוק הבוררות דן באחריות הבורר וקובע כי:

"בורר שהסכים למינויו חייב לנהוג כלפי בעלי הדין בנאמנות; מעל הבורר באמון שניתן בו, זכאי הנפגע, נוסף על כל תרופה לפי חוק זה, לפיצויים הניתנים בשל הפרת חוזה".

מסעיף זה אנו למדים כי הבורר חב' חובת נאמנות לבעלי הדין. טיבה של חובת נאמנות זו טרם פורש בפסיקה, אך ראוי יהיה להקיש לעניין זה מהפרשנות שניתנה בבית המשפט לחובת הנאמנות שחב עורך הדין ללקוחו.

בעמ"מ 9/55 עו"ד פלוני נ' יו"ר וחברי המועצה המשפטית, פ"די 1720, נפסק בעמ"מ 1730 כי:

"נאמנות זו היא רוח אפיו של המקצוע; היסוד עליו הוא בנוי. טול את מידת הנאמנות אשר הלקוח רוחש לפרקליטו ונטלת את נשמתו של המקצוע. על ידי הסמכת עורך דין לעסוק במקצוע מכריזים השלטונות לפני העולם ומודיעים, כי פלוני המוסמך הגון הוא וראוי לכך, שהציבור יתן בו אמון בתחומי מקצוע המשפט ובכל הכרוך בו ומסתעף ממנו.

אם יתברר לאחר מכן, שעורך דין הפר את האמון שניתן בו והתכחש ללקוחותיו ולחובות שהוא חב להם, מצויים השלטונות להדיחו מכהונתו כעורך דין, לחלוטין או לתקופה ארוכה, ולשוב ולהכריז בין הבריות כי הוא נמצא פסול ובלתי ראוי לאמון הציבור".

בעל"ע 7/73 עו"ד פלוני נ' הועד המחוזי של לשכת עורכי הדין תל-אביב-יפו, פ"ד כה(1) 679 נפסק כי:

"אמונה פירושה אמת ויושר, ו'מסירות' פירושה חריצות ושקידה, דבקות ואדיקות, כשהאינטרס של הלקוח עומד בראש מעייניו ודאגותיו של עורך הדין".

במאמרם של שנהג ולויתן "אחריותו המקצועית של עורך דין, ניהול סיכונים וביטוח החבות" הפרקליט לב (תשל"ח-1978), בעמ"מ 177 אומרים הם לענין החובה הנדרשת מעורך דין כי החובה הינה מיומנות משפטית מקובלת, מעשים ומחדלים אשר עורך דין סביר ונבון היה נשמר מפניהם באותן נסיבות. חובה זו קיימת כלפי כל אדם אשר עורך הדין יכול היה לצפות כי הוא עלול להינזק מפעולותיו או ממחדליו.

לדעתם, עורך הדין המקבל על עצמו טיפול בענייניו של לקוח, מציג לפניו מצג מכללא לפיו הוא בעל הכישורים המתאימים, הידע והיכולת להבין ולנהל את הבעיה המוצגת בפניו וכי הוא מתעתד להפעיל מידה של אחריות

העתקים מהחומר שנועד לדיון ואם המתלוננת תיתקל בקשיים, היא תוכל לפנות אליו באופן רשמי והוא יחייב את עו"ד למסור את החומר. המתלוננת מכחישה זאת וטוענת כי הנאשם מעולם לא אמר לה דברים אלה. הדברים האמורים אמנם מופיעים במפורש במכתב ששלח הנאשם למתלוננת ביום 16.5.95 (נ/1), אך המתלוננת, כאמור, טוענת כי לא קיבלה מכתב זה.

לבסוף טוען הנאשם כי פנה לעו"ד שהסכימה לכך שאם יקבל את הסכמת המתלוננת, הוא יוכל לדון ביניהן ללא מסמכים ולתת פסק דין בפשרה.

עמדתו של הנאשם לאור האמור לעיל, היא כי מאחר שלא קיבל לידיו את החומר המשפטי הדרוש לו, הוא לא היה מסוגל לנהל את הבוררות או להכריע בה.

לאחר שחלפה התקופה שנועדה לבוררות על פי חוק הבוררות, ראה את עצמו משוחרר מהכל.

המתלוננת טענה בתגובה כי לא מצאה לנכון למסור מסמכים כל עוד לא קיבלה מעו"ד את המסמכים שהנאשם הורה לה למסור במכתבו הני"ל, שכן לפי נוסח המכתב ששלח לה הנאשם (ת/1), היא אמורה היתה לשלוח את המסמכים הללו רק לאחר שתקבל אותם מעו"ד.

המתלוננת מציינת כי קיבלה מעו"ד מספר קלטרים כמעט ריקים, שלא כללו את כל החומר המשפטי. עם זאת, לדידה הנאשם לא ביקש ממנה את התיק של עו"ד אלא רק את הסיכומים.

אי מתן הודעה על סירוב לכהן כבורר

הנאשם טוען כי לא הודיע לצדדים על סירובו לכהן כבורר, אלא החל בביצוע. משחלפה התקופה הקבועה בחוק הבוררות, חשב שמינויו פג וכי הנושא סגור. למרות זאת, הנאשם מביע נכונות להמשיך ולטפל בסכסוך בין המתלוננת לעו"ד.

אי תגובה לפניית הקובל

על פי תצהירה של מזכירת ועדת האתיקה של הקובל (ת/5) ועדותה בפני בית הדין, שלח הקובל לנאשם את תלונת המתלוננת בלוויית מכתב מיום 3.3.97. הנאשם לא הגיב על המכתב.

הקובל שיגר לנאשם מכתבים נוספים ביום 25.3.97 ו-29.4.97, בהם נדרש הנאשם למסור לקובל תשובה עניינית. גם מכתבים אלה לא נענו על ידי הנאשם.

הנאשם העיד כי הוא סבור שהגיב, אך הוא לא מצא תרשומות מדויקות לכך ולכן אינו זוכר. הנאשם הסביר כי לא ענה לפניית משום שקיווה ליישב את הסכסוך בין הצדדים ולבוא עם בשורה משמחת שהענין הסתיים. לטענתו הוא עוד מנסה ליישב את הסכסוך.

בנוסף טוען הנאשם כי רק במכתב אחד מאת הקובל הוא התבקש להשיב לפנייה, ואילו המכתב האחר היה אינפורמטיבי. מקריאת המכתבים עולה כי המכתב הראשון הוא אכן אינפורמטיבי, דהיינו מבקש מהנאשם לפעול עד ליום ה-15.3.97 ולא דורש תגובה כלשהי מצידו. לעומת זאת, בשני המכתבים שנשלחו אחריו מתבקש הנאשם להשיב עליהם.

לבסוף, הנאשם מודה שטעה בכך שנצר את המכתב ולא השיב לקובל.

סבירה שבה היה נהוג עורך דין רגיל בנסיבות דומות. בבד"מ (ח"י) 21/83 לשכת עורכי הדין, ועד מחוז חיפה והצפון נ' פלוגי, ע"ד, פד"מ ד' 196, בעמ' 197 נאמר כי: **"השאלה מתי יחשב טיפול רשלני כעבירת משמעת היא שאלה של דרגה. מהגישה ההזנחה בטיפול לדרגה חמורה, היא הופכת להיות עבירת משמעת"**.

כמו כן, ע"ד אברהם זר בספרו "אתיקה מקצועית של עורכי דין" (בוס הכרמל, 1997), בעמ' 227 קובע כי:

"ניתן לקבוע בקווים כלליים כי רשלנות מקצועית מהווה בסיס לעבירה משמעתית כאשר הרשלנות הינה גסה או חוזרת על עצמה".

עורך דין המפר את החובה המוטלת עליו גורם לנזק החורג ממערכת יחסיו עם לקוחו, משום שהוא מביא להתערעות אמון הציבור בעורכי הדין בכלל.

בעל"ע 1747/91, 2097, 4722, 5082, ועד מחוז הדרום של לשכת עורכי הדין נ' שמואל וערעור שכנגד, פ"ד (מו) 4) 397 נקבע (בעמ' 402) כי –

"לא למוותר יהיה במקרה זה לחזור ולהפנות את תשומת ליבם של המשיב ובמקרה כלל ציבור עורכי הדין למושגי יסוד ולנורמות בסיסיות, ולעניישה ההולמת במקרה שיופרו, עליהם עמדנו לא אחת בפסיקתנו לאמור: "אמון מלא בין עורך דין ללקוחו הוא נשמת אפו של מקצוע עריכת הדין, וקשה להעלות על הדעת, כיצד ניתן לקיים יחסי עורך-דין ולקוח בלעדיהם. עורכי הדין מצטיירים בעיני הציבור כאנשים בעלי רמה מוסרית גבוהה, שניתן לסמוך עליהם. עורך דין שסרח במישור זה אינו פוגע רק בלקוחו, ומשנתפס, בו בעצמו אלא פוגע בתדמיתו של מחנה עורכי הדין כולו" (נ' על"ע 1/88 הועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בישראל נ' פלוגי וערעור שכנגד, פ"ד (מב) 4) 477 בעמ' 479, וכן על"ע 1/89, 15, 4779/90 הועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בתל-אביב-יפו נ' שפציר וערעורים שכנגד, פ"ד (מו) 105, בעמ' 112).

יפים לענייננו גם הדברים שנקבעו בעל"ע 9/85 הועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בתל-אביב-יפו נ' דגן, פ"ד (מו) 305, בעמ' 307:

"מתן רשיון לאדם לעסוק במקצוע עריכת הדין יש בו משום מצג מטעם לשכת עורכי הדין לכולי עלמא, שאדם זה ראוי להימנות עם ציבור זה, וכי הציבור יכול לתת בו את אמונו. נכשל אותו אדם בעבירה על כללי האתיקה המקצועית, מתערער האמון בו, במקצועו ובשלשכה בכלל".

במקרה שלפנינו, כאשר בבורר שמונה על ידי לשכת עורכי הדין עסקינו, התנהגות פסולה מצידו מערערת את אמון בעלי הדין והציבור כולו לא רק בבורר עצמו, אלא בציבור הבוררים ובשלשכה שמינתה אותו. מצב זה עשוי לגרום לנזק בל ישוער, שבסופו של דבר יביא לכך שהציבור יימנע מפנייה ללשכת עורכי הדין על מנת לפתור סכסוכים על דרך של בורות. בכך תסוכל מטרת חוק הבוררות ומוסד הבוררות בכלל, שהיא פתרון סכסוכים בדרך מהירה ויעילה, ונסיון להקל במעט על העומס המוטל על בתי המשפט.

למקרא הדברים, הוראות החוק וההלכה הפסוקה, דומה כי הנאשם, בהתנהגותו חסרת האחריות רוקן את המושגים "אמונה" ו"מסירות" מתוכנם הנכון, ופעל בדרך

שממוטטת את הבסיס עליו נשען האמון בעורכי הדין. על פי הראיות שהוצגו בפנינו כמו גם מעדויות הנאשם והמתלוננת, עולה, בבירור כי הנאשם לא מילא חובותיו וטיפלו בענין שהופקד בידיו היה כושל ולקוי.

הנאשם לא מילא תפקידו בסבירות, לא במהלך התקופה עד להגשת התלונה נגדו ולא לאחריה. דרך טיפולו והתנהגותו של הנאשם היו נגועים בחוסר אחריות סבירה שבה היה נהוג עורך דין רגיל בנסיבות דומות.

הנאשם, שלא פעל לקידום הליכי הבוררות, גרם בכך לעיניו דין עבור המתלוננת. בהקשר זה יש לציין כי גם בחוק הבוררות נודעה להתנהגות כזו של בורר חשיבות, והיא משמשת כאחת העילות להעברת בורר מתפקידו, במסגרת סעיף 211(2) לחוק הבוררות. גם אם אנו מחוייבים להניח כי הנאשם מונה בינואר 1995, כאמור בקובלנה, ולא כפי שנטען במהלך הדיונים, אין זה משנה את העובדה שהנאשם ישב בחיבוך ידיים תקופה ארוכה מאד, מבלי לקדם את הליך הבוררות.

אפילו אם נקבל את גירסת הנאשם, לפיה פנה אל עו"ד בחודשים האחרונים והציע לה לסיים את הסכסוך בפשרה, אין זה מצדיק את מחדליו במשך התקופה הארוכה שעד לאותה פניה, וכן אין זה מסביר מדוע לא יצר קשר עם המתלוננת בנדון.

ההסבר שנתן הנאשם לתירוץ מחדליו, כאילו לא יכול היה לפעול משום שלא קיבל את החומר המשפטי הדרוש לו הוא תירוץ תפל, ואין בו כדי להקהות מחומרתו של העניין. היה על הנאשם ליצור קשר עם שני הצדדים לבוררות, לזמנם אליו, לשמוע גירסאותיהם ולקבל ראיותיהם כמקובל ולהכריע בנושא המחלוקת. אי בצוע הני"ל באמתלא כי לא קיבל חומר משפטי שדרש הנו מחדל חמור. מדבריו ברור היה שכל העת היה ער למצב העניינים ובמודע נמנע מלטפל בענין, מתוך הנחה כי כאשר תחלוף התקופה המוקצבת לבוררות בחוק הבוררות, ייצא ידי חובתו. בנסיבות אלה, ההתנהגותו הפאסיבית של הנאשם מורה על הזנחת תפקידו וזלזול בו.

הנאשם טען כי לאחר שחלפו 60 יום תם המועד למתן פסק הבוררות ולכן ראה עצמו פטור מלהמשיך ולטפל בענין. ראשית, יש להקדים ולומר כי על פי פיסקה ט"ו בתוספת לחוק הבוררות, החל בהעדר קביעה אחרת על ידי הצדדים, על הבורר לתת את פסק הבוררות תוך שלושה חודשים מהיום שהתחיל לדון בסכסוך, או שנדרש להתחיל לדון בו על ידי הודעה בכתב של בעל-דין, הכל לפי המוקדם יותר. לפיכך, מדובר ב-90 יום ולא ב-60 יום כפי שטען הנאשם.

שנית, מלשון פיסקה ט"ו ניתן ללמוד כי מירוך 90 הימים כלל לא החל, משום שהנאשם לא קיים ישיבות ולכן לא "התחיל לדון בסכסוך", לכל היותר ניתן לומר כי היום הקובע הוא היום בו נדרש לראשונה, ע"י המתלוננת, לדון בסכסוך, היינו ביום בו שלחה את מכתבה הראשון. תימוכין למסקנה זו ניתן למצוא בר"ע 17/85 מורד נ' מפעל לניקוי חימי ומצבעה נרקיס בע"מ, פ"ד (לט) 2) 499, בעמ' 500, שם נקבע כי –

"כרגיל, מתחיל המניין מהישיבה הראשונה, אך אם (למשל) מתבושש הבורר מעבר לסביר, פתוחה הדרך בפני בעלי הדין, או מי מהם, לדרוש מהבורר בכתב שיתחיל בדין, ובכך מתחיל מרוץ הזמן".

כמו כן, בע"א 661/87 גרנות נ' איש שלום, פ"ד מג(2) 78, בעמ' 80–79, נקבע כך:

"העובדות הן ברורות, ועל פיהן זומנו בעלי הדין לשיבה (אחת או שתיים) במשרדי הבורר, אך זו לא התקיימה.... בנסיבות אלה בוודאי אין לומר, כי הבורר "התחיל לדון בסכסוך", כמאמר סעיף טו לתוספת הנ"ל".

שלישית, אם אמנם חשב הנאשם כי חלף המועד והסכם הבוררות פג באופן אוטומטי, לא ברור מדוע המשיך לטפל בענין ושלה ביום 16.5.95 מכתב אל הצדדים בו הוא מבקש לקדם את ענין הבוררות. אמנם על פי פסקה ט"ו הנ"ל רשאי בורר להאריך את התקופה עד שלושה חודשים נוספים, לכן הנאשם רשאי היה להמשיך לטפל בענין, אך במקרה שלפנינו טוען הוא כי התקופה חלפה וכי הוא לא ביקש להאריך.

לפיכך, לא רק שגה הנאשם בכך שסבר כי המועד שלאחריו פוקעת הבוררות קצר יותר מהאמור בחוק הבוררות, אלא שקיימת סתירה בדבריו לפיהם מצד אחד האמין כי חלף המועד ולכן ראה עצמו משוחרר מהכל, ומצד שני – המשיך לטפל בענין על ידי משלוח מכתב לצדדים בו הוא מבקש לקדם את הבוררות. גם אם נאמר כי בורר אינו חייב להודיע לצדדים על פקיעת ההסכם, משום שפקיעתו אוטומטית, הרי שבכך שהנאשם המשיך לטפל בענין גרם לצדדים להאמין כי המועד לא חלף או שהוארך על ידו.

מבין תפקידיו וחובותיו הבסיסיים של עורך דין הוא לפעול כך שכבוד המקצוע ישמר כאמור בסעיף 53 לחוק לשכת עורכי הדין. אם יובא לדיעת הציבור שעורך דין (במסגרת תפקידו כבורר) מתנהג בדרך הפוגעת בכבוד המקצוע, הציבור עלול להשליך מכך לגבי כלל עורכי הדין, וכאמור לעיל, גם לגבי לשכת עורכי הדין, שהתנהגות הנאשם מציגה אותה, כמי שמינתה אותו לתפקיד הבוררות, באור שלישי. בהקשר זה יש לייחס את מלוא המשקל לכך שהתפקיד אותו לא מילא הנאשם, תוך זלזול בלקוח והתעלמות, הינו תפקיד שיפוטי, אשר נודעת לו חשיבות רבה, ולא זאת בלבד, אלא אף חשוב ביותר להקפיד על כך שיישמר אמון הציבור בממלאי תפקידים מסוג זה.

על מי שממלא תפקיד שיפוטי לפעול בסבירות. לכל ארח זכות לברור עניינו בפני גורם שיפוטי – מקצועי שמחוייב לפעול במסגרת מתחם סבירות המעשה השיפוטי שהיא המסגרת הנורמטיבית המחייבת. כל חריגה מכך פוגעת באמון הציבור. בבג"צ 732/84, בשג"צ 327/85 ח"כ יאיר צבן נ' השר לענייני דתות ואח', פ"ד מ(4) 141 נאמר (בעמ' 148):

"תנאי חיוני לקיומה של רשות שופטת עצמאית, בלתי תלויה, הוא באמון הציבור. זהו אמון הציבור בכך, כי הרשות השופטת עושה צדק על פי הדין. ... זהו אמון הציבור ברמתה המוסרית הגבוהה של השפיטה. בלא אמון הציבור לא תוכל המערכת לפעול. ... אמון הציבור ברשות השופטת הוא הנכס היקר ביותר שיש לה לרשות זו".

כאמור לעיל, התפקיד אותו היה הנאשם אמור לבצע הנו תפקיד שיפוטי, ולכן העקרונות שלעיל חלים עליו. הנאשם, בהזניחו את הבוררות פעל שלא בסבירות, ופגע

קשות באמונה של המתלוננת. המסקנה היא כי מעשיו ומחדליו של הנאשם כפי שעלו בנסיבותיו של תיק זה, אינם עומדים בקנה אחד עם כבוד המקצוע של עריכת דין, ואינם הולמים את מקצוע עריכת הדין. אשר על כן אנו מוצאים לנכון להרשיע את הנאשם בעבירה על סעיפים 53 ו-61(1) לחוק לשכת עורכי הדין.

הימנעות מתשובה לפניית הקובלת

אי מתן תשובה לקובל כמתחייב מכלל 2 לכללי לשכת עורכי הדין (סדרי הדין בבתי הדין המשמעתיים), תשכ"ב–1962, מהווה עבירה של התנהגות בלתי הולמת במסגרת סעיף 3(61) לחוק לשכת עורכי הדין (א' זה, "אתיקה מקצועית של עורכי הדין", (בוס הכרמל – 1997), 193. בעל"ע 19/86 פלוני נ' ועד מחוז תל-אביב-יפו של לשכת עורכי הדין, פ"ד מא(3) 324, הואשם והורשע עורך דין בעבירה בניגוד לסעיף 3(61) לחוק לשכת עורכי הדין, בכך שלא השיב לפניית הקובל. כבי השופט מ' בייסקי קבע לענין מתן תשובה בעמ' 332 כי:

"ואולם החובה להשיב.... נדרשת ומתחייבת לא רק מתוך יחסי אדיבות שבין עורך דין לבין הלשכה שהוא חבר בה אלא מעצם הייחוד של מקצוע עריכת הדין, כפי שמצא ביטוי בחוק. ... השיפוט המשמעתית הפנימי ויתר ההוראות מטרותם להבטיח רמת התנהגות נאותה, הנדרשת מכל מי שעוסק בעריכת דין. ייתכן שלא קל להגדיר במדויק את העבירה המשמעתית שבסעיף 3(61) לחוק. ... אינני מתקשה לומר, כי אף בלי הוראה מפורשת בכללים הנ"ל, אי מתן תשובה לתלונה המועברת על ידי קובל לעורך דין, מהווה מחדל, שאינו הולם את מקצוע עריכת הדין. לא כל שכן כאשר הדבר מתחייב על פי כלל מפורש. התעלמות מתלונה (פניית קובל פוגעת והיא מקשה על הפעלת השיפוט המשמעתית, שהמחוקק הפקיד בידי הלשכה כדי לשמור כי המחנה יהיה נקי" (ההדגשה אינה במקור).

המנעותו של עורך דין מלהשיב לפניית הלשכה נושאת בחובה גרעין של זלזול בלשכה ובמוסדותיה. כך משתמע מדברי כבי השופט ד' לוי בעל"ע 9/85 הועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בישראל נ' דגן, פ"ד מ(1) 305, בעמ' 307.

"... לפנינו תמונה עגומה של עורך דין חסר אחריות, אשר מזניח את הטיפול בענייני לקוחותיו ונוהג בזלזול במוסדות האתיקה של לשכת עורכי הדין, בכך שנמנע מלהשיב על תלונות המוגשות נגדו" (ההדגשה אינה במקור).

וכפי שנאמר בבד"מ (ת"א) 230/82 ועד מחוזי של לשכת עורכי הדין בתל-אביב-יפו נ' פלוני, עו"ד, פד"ים ז' 119: **"אי מתן תשובה לפניית הלשכה הוא ביטוי לזלזול בלשכה ובמוסדותיה".**

במקרה שלפנינו נימוקי הנאשם להימנעותו ממתן תשובה לקובל אינם משכנעים, והוא עצמו מודה שגה. אשר על כן אנו מוצאים לנכון להרשיע את הנאשם בעבירה על סעיף 3(61) לחוק לשכת עורכי הדין. אשר על כן אנו מוצאים לנכון להרשיע את הנאשם בכל העבירות שיוחסו לו בקובלנה.

בד"מ 139/97